

Beszámoló
„A Duna választóvízzé válik”
70 éve írták alá a magyar-csehszlovák lakosságcsere-egyezményt
című konferenciáról

A Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára és a Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára 2016. március elsején, közösen rendezte meg „*A Duna választóvízzé válik*”. 70 éve írták alá a magyar-csehszlovák lakosságcsere-egyezményt című konferenciát. A tanácskozást a győri Dr. Kovács Pál Megyei Könyvtár és Községi Tér olvasótermében tartották meg. A tudományos igényű összejövetelel megemlékeztek a 70 évvel ezelőtt, 1946. február 27-én megkötött lakosságcsere-egyezmény keretében Győr-Moson megyébe telepített felvidéki magyar családokról, továbbá a második világháborút követően, a Mosonmagyaróvár környéki falvakba menekültekről. A rendezvény levezető elnöki tisztségét Nagy Róbert főlevéltáros és Néma Sándor címzetes igazgató töltötte be.

A szép számú érdeklődőt a Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára részéről Dancsecz Mónika igazgató köszöntette. A házigazda intézmény nevében pedig Dr. Horváth József igazgató-helyettes üdvözölte a megjelenteket.

Elsőként Dr. Tóth Ágnes tudományos főmunkatárs (MTA TK KI) tartotta meg előadását „A magyar-csehszlovák lakosságcsere és a németek kitelepítésének összekapcsolódása” címmel. A felszólaló ismertette azokat a nemzetközi eseményeket és összefüggéseket, amelyek a két esemény kialakulásához vezettek. A következő előadó Áldozó István, a Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltárának igazgató-helyettese volt, aki a felvidéki magyarság 1945-1948 közötti kálváriáját mutatta be.

A szünet után Dancsecz Mónika, igazgató a Győr-Moson vármegye területére menekült szlovákiai magyarok sorsát ismertette, kiemelve az 1946. november 19-i gútori „szökés” történetét. A szervezett telepítés részleteit röviden bemutatta, kiemelve a helyi közigazgatás elöljáróinak rendelkezéseit és a lakosság segítőkészségét. Az előadáshoz szervesen kapcsolódott a következő két felszólaló. Lőrincz György helytörténész „*Egy dokumentumfilm készítéséről*” címmel áttekintést nyújtott arról, hogyan született meg a riport összeállítás a Mosonszentjánosra és Mosonszentpéterre telepítettekről. Kocsis Angéla pedig, a Mosonszolnoki Ifjúságért Hagyományőrző Egyesület elnökeként, ismertette a szervezet által évek óta folytatott gyűjtés eredményeit.

A második szünetet követően, Márkusné Vörös Hajnalka, a Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltárának igazgató-helyettese olyan élethelyzeteket elemzett előadásában, amelyek a Magyarországon kitelepítésre jelölt német családok és a betelepített felvidéki magyarok együttélését, valamint életstratégiáját mutatták be személyes példákon keresztül. Schleicher Veronika muzeológus, néprajzkutató pedig olyan, a Veszprém Megyei Múzeumban őrzött tárgyakra hívta fel a figyelmet, amelyek hűen érzékeltetik a magyarországi németesség és a szlovákiai magyarság eltérő szokásait. Gondolatébresztő előadásából kiderült, hogy a felvidéki honfitársak bútorai milyen „életidegenek” voltak a sváb házakban.

A konferenciát egy beszélgetés zárta: Wagenhoffer Gergelyt Nagy Róbert, a Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltárának főlevéltárosa kérdezte. A fiatal helytörténész, a Rákóczi Szövetség által meghirdetett versenyen, a *Damásdi (ott)hontalanok* címmel írt pályamunkájával első helyezést ért el.

A rendezvény végén Néma Sándor, a Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltárának címzetes igazgatója köszönetet mondott mindazoknak, akik a konferencia megszervezésében részt vettek. Külön kiemelte, hogy a Nemzeti Kulturális Alap 300.000,- forinttal támogatta „*A Duna választóvízzé válik*” című programot.

